

Čj. UOOU-00313/19-23

ROZHODNUTÍ

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů jako odvolací orgán příslušný podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodla dne 27. května 2019 podle § 152 odst. 6 písm. b) správního řádu takto:

Rozklad podaný účastníkem řízení, společností , se sídlem , proti rozhodnutí čj. UOOU-00313/19-16 ze dne 14. února 2019, **se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje**.

Odůvodnění

Během kontroly sp. zn. UOOU-06436/16 proběhnuvší u společnosti , se sídlem (dále jen "účastník řízení"),

byla zjištěna vážná pochybení účastníka řízení při zpracování osobních údajů, kdy nebyla doložena technická a organizační opatření zajišťující bezpečnost zpracovávaných osobních údajů, subjekty údajů nebyly řádně informovány, jakož bylo dále i zjištěno, že účastník řízení minimálně v době kontroly zpracovával osobní údaje žadatelů o zprostředkování půjček po dobu delší, než která je nezbytná k naplnění účelu zpracování, neboť z objektivně deklarovaného účelu zpracování vyplývala jednorázovost zprostředkování. K naplnění účelu zpracování osobních údajů tak docházelo jejich předáním reálným poskytovatelům finančních služeb.

Na základě takto zjištěných skutečností správní orgán prvního stupně vydal příkaz čj. UOOU-09378/18-3 (kopie v novém spisu vedena pod čj. UOOU-00313/19-2) ze dne 10. října 2018 (dále jen "příkaz k nápravě"), jímž účastníku řízení uložil opatření k nápravě závadného stavu spočívající v povinnosti I) zajistit, aby osobní údaje žadatelů o půjčky byly odstraněny bezodkladně po jejich předání poskytovatelům finančních služeb, II) splnit informační povinnost, III) přijmout vhodná technicko-organizační bezpečnostní opatření, IV) zavést postupy k naplnění práva být zapomenut podle čl. 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a dále smazat osobní údaje všech žadatelů o zprostředkování půjčky, jejichž osobní údaje byly již za tímto účelem předány

finančním poskytovatelům, a konečně V) informovat inspektora o splnění všech shora uvedených opatření k nápravě. Proti příkazu k nápravě nebyl podán odpor, a proto nabyl právní moci dne 22. října 2018, čímž v souladu s ustanovením § 150 odst. 3 správního řádu získal charakter pravomocného a vykonatelného rozhodnutí.

Správní řízení o uložení pokuty z důvodu nepřijetí nápravných opatření uložených příkazem k nápravě bylo zahájeno doručením příkazu čj. UOOU-00313/19-9 ze dne 18. ledna 2019 téhož dne. Správní orgán prvního stupně považoval za prokázané, že účastník řízení nezajistil, aby osobní údaje žadatelů o půjčky byly odstraněny bezodkladně po jejich předání poskytovatelům finančních služeb, a zároveň ani nesmazal osobní údaje žadatelů o zprostředkování půjčky, jejichž osobní údaje byly za tímto účelem již předány finančním poskytovatelům, a to ani v náhradní lhůtě k tomu určené ve výzvě čj. UOOU-09378/18-7 ze dne 18. prosince 2018, čímž nesplnil I. a IV. výrok příkazu k nápravě. Za výše popsané deliktní jednání byla účastníku řízení podle čl. 83 odst. 6 nařízení (EU) 2016/679 uložena pokuta ve výši 100.000 Kč.

Proti příkazu čj. UOOU-00313/19-9 se účastník řízení ohradil včas podaným odporem, čímž došlo k jeho zrušení, a správní orgán prvního stupně pokračoval v řízení. V odporu účastník řízení namítal předně neoprávněnost I. výroku příkazu k nápravě, tj. povinnosti likvidace osobních údajů žadatelů po jejich předání, neboť podle jeho názoru se tato povinnost stala s ohledem na nově zvolený účel zpracování osobních údajů nevykonatelnou. Zároveň uvedl, že pracuje na přípravě technického řešení, které zajistí minimalizaci dat a přesnost zpracovávaných osobních údajů.

Správní orgán prvního stupně následně na základě shromážděné spisové dokumentace vydal dne 14. února 2019 rozhodnutí čj. UOOU-00313/19-16, jímž účastníka řízení opakovaně shledal vinným a uložil mu pokutu ve výši 100.000 Kč, přičemž zopakoval argumentaci obsaženou v příkazu čj. UOOU-00313/19-9. K tomu dále doplnil: "Dne 9. ledna 2019 byl správnímu orgánu doručen přípis právního zástupce účastníka řízení, který uvedl, že provedl výmaz osobních údajů subjektů údajů, které se objevily v kontrolním řízení (sp. zn. UOOU-06436/16) a že další opatření budou přijata v lednu 2019. Účastník řízení tak nesplnil povinnosti, které mu byly uloženy, neboť neprovedl výmaz všech osobních údajů a nepřijal vhodná řešení do data 9. ledna 2019."

Účastník řízení však proti rozhodnutí brojil řádným rozkladem, a to podáním ze dne 28. února 2019. V tomto rozkladu uvedl následující.

Podle názoru účastníka řízení došlo v mezidobí od vydání příkazu k nápravě do dne podání rozkladu ke změně skutkového stavu, v jehož důsledku by měla být přehodnocena sankce, jakož i posouzena otázka reálné vykonatelnosti povinností účastníku řízení příkazem uložených. Dále se účastník řízení argumentačně zabýval přesností zpracovávaných dat. V této souvislosti zejména uvedl, že v současnosti nezpracovává žádné neaktuální osobní údaje, přičemž přesnost a aktuálnost údajů byla vždy z jeho strany pravidelně ověřována při jednotlivých opětovných nabídkách na uzavření smlouvy o zápůjčce, kdy subjekty údajů byly dotazovány na platnost a aktuálnost jimi dříve poskytnutých osobních údajů. Je zároveň přesvědčen, že cílem právní úpravy je zajistit přesnost a v průběhu času aktuálnost osobních

údajů, avšak není jeho povinností zpracovávat absolutně správné údaje, nýbrž tyto musí aktualizovat – upravit, případně vymazat – toliko na základě vlastního úsudku.

Vzhledem k všemu výše uvedenému má účastník řízení za to, že rozhodnutí je rozporné se zákonem, a proto navrhl, aby předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů coby rozkladový, resp. odvolací orgán napadené rozhodnutí čj. UOOU-00313/19-16 ze dne 14. února 2019 zrušila.

Odvolací orgán přezkoumal napadené rozhodnutí v celém rozsahu, včetně procesu, který předcházel jeho vydání, a dospěl k následujícím závěrům.

Prvně odvolací orgán shledává, že účastník řízení neuplatnil v zákonné lhůtě žádné opravné prostředky proti příkazu k nápravě, a tudíž není oprávněn přezkoumávat samotné řízení o uložení opatření k nápravě, jakož ani povinnosti příkazem uložené. Účastník řízení ostatně ani sama nápravná opatření žádným způsobem nenapadá.

Z čl. 5 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) 2016/679 jednoznačně vyplývá, že přesnost osobních údajů je nutno hodnotit v závislosti na zvoleném účelu zpracování. Obecné nařízení tak vyžaduje, aby osobní údaje byly přesné a aktualizované do té míry, aby v rámci procesu jejich zpracování mohlo dojít k řádnému naplnění stanoveného účelu. Jde tak o objektivní kritérium, které je správce povinen před započetím i v průběhu zpracování zkoumat, a nelze se ztotožnit s názorem účastníka řízení, že by vyžadovaná míra přesnosti údajů byla založena výhradně na subjektivním úsudku správce osobních údajů.

Odvolací orgán zároveň upozorňuje a zdůrazňuje, že je nutno striktně odlišovat přesnost osobních údajů a právní titul pro jejich zpracování. Účastník řízení namísto přímého splnění opatření podle I. výroku příkazu k nápravě, jenž bylo uloženo v návaznosti na proces zpracování zjištěný během kontroly, se takto vadné zpracování pokusil nahradit novým procesem zpracování, jehož prostřednictvím mělo podle jeho názoru dojít k nápravě stavu rozporného se zákonem. V této souvislosti však odvolací orgán považuje za nezbytné zdůraznit, že jakékoliv nově založené zpracování působí výhradně pro futuro a nemůže zpětně legalizovat dosavadní absenci právního titulu. Zároveň nelze v již existujícím právním vztahu správce-subjekt údajů založeném na souhlasu jednostranně měnit účel zpracování, neboť tím by došlo k popření základního významu souhlasu se zpracováním osobních údajů, jenž musí být zejména svobodný a informovaný. Skupina WP29 pak ve svých pokynech č. 259 pro souhlas podle nařízení 2016/679 uvádí: "Prvek "svobodný" předpokládá skutečnou volbu a kontrolu subjektů údajů." a dále "Poskytnutí informací subjektům údajů před získáním jejich souhlasu je zásadní, aby jim bylo umožněno přijmout informovaná rozhodnutí, chápat, s čím souhlasí, a například vykonávat své právo souhlas odvolat. Pokud správce přístupné informace neposkytne, kontrola uživatele je pouze iluzorní a souhlas bude neplatným základem pro zpracování." Vzhledem k tomu, že účel je v zásadě nejzákladnější charakteristikou každého zpracování, správné a přesné informace o účelu zpracování ještě před udělením souhlasu je nutno považovat za esenciální náležitosti jeho platnosti. Nově stanovený účel tak může mít účinky výhradně vůči zákazníkům, kteří souhlasili s využitím svých údajů podle nových podmínek.

V průběhu kontroly bylo prokázáno, že předáním osobních údajů žadatelů o zprostředkování půjčky došlo k naplnění účelu zpracování, v důsledku čehož jakékoliv další zpracování probíhá bez adekvátního právního důvodu, neboť zpracování je prováděno po delší než nezbytnou dobu a právní důvod svědčící správci naplněním účelu zanikl. Povinnost zlikvidovat osobní údaje podle výroku IV. příkazu k nápravě tak žádným způsobem s přesností údajů nesouvisí, jak se účastník řízení zřejmě domnívá, když argumentuje, že osobní údaje všech osob, u nichž nebyla řádně ověřena přesnost a aktuálnost, smazal, nicméně nyní žádné neaktuální osobní údaje nezpracovává, a proto považuje uloženou povinnost za splněnou.

Z dikce výroku IV. příkazu k nápravě vyplývá, že povinnost likvidace osobních údajů je třeba hodnotit ve vztahu k I. výroku téhož příkazu. Povinnost likvidace dle IV. výroku tedy trvá do té doby, dokud nebudou přijata adekvátní opatření naplňující smysl a význam uloženého opatření dle I. výroku příkazu k nápravě.

Odvolací orgán se tedy dále zabýval splněním I. výroku příkazu k nápravě, jímž byla účastníku řízení uložena povinnost zajistit, aby osobní údaje žadatelů o zprostředkování půjček byly likvidovány po jejich předání přímým poskytovatelům.

Jak bylo uvedeno již výše, účastník řízení namísto přímého splnění uloženého opatření k nápravě nahradil dosavadní zpracování osobních údajů novým procesem zpracování s pozměněným účelem zpracování. Tím má být "opakované vyřizování žádostí o poskytnutí finančních a ostatních služeb společností ", čímž má uloženou povinnost za splněnou, resp. za zaniknuvší. Správní orgán prvního stupně však považoval za problematickou zejména otázku přesnosti zpracovávaných dat podle čl. 5 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) 2016/679, a to s ohledem na možnou délku doby zpracování, kdy z povahy zpracovávaných osobních údajů je zřejmé, že bez zavedení adekvátního řešení zabezpečující přesnost údajů, nemohou tyto v průběhu času řádně sloužit svému účelu a zpracování tak bude nezákonné. Správní orgán prvního stupně tedy uzavřel, že dokud nebudou přijata opatření zabezpečující zákonnost zpracování, musí postupovat v souladu s opatřením podle výroku I. příkazu k nápravě. Jako možné řešení správní orgán prvního stupně navrhl vytvoření profilů klientů – subjektů údajů – s tím, že tyto profily budou plně v jejich správě a mohou své osobní údaje pravidelně aktualizovat tak, aby byly stále relevantní.

Odvolací orgán se s názorem a možným řešením vyřčeným správním orgánem prvního stupně ztotožňuje. Účastník řízení podniká v oblasti zprostředkovatelských služeb, kdy propojuje společnosti nabízející finanční služby se zájemci o krátkodobé půjčky a těmto finančním poskytovatelům předává osobní údaje žadatelů, jež jsou významné pro posouzení žádosti o půjčku a přípravu smlouvy. Podle vyjádření účastníka řízení "opakovanost" v definici účelu má spočívat primárně v tom, aby subjekty údajů nemusely při další žádosti o půjčku opětovně vyplňovat své údaje a zároveň, aby jim účastník řízení mohl na základě uchovávaných osobních údajů zasílat další nabídky zprostředkování úvěru (viz přípis účastníka řízení ze dne 11. prosince 2018, čj. UOOU-00313/19-5). Kromě toho, že za tímto účelem účastník řízení uchovává široké spektrum osobních údajů, které se v průběhu času zcela přirozeně mění (např. údaje týkající se výše měsíčního příjmu, odpracované měsíce, počet dětí, délka pobytu na adrese,…), je třeba si také uvědomit, že vzhledem k opakovanosti půjčky (tj. situaci, kdy k poskytnutí přinejmenším jedné půjčky již pravděpodobně došlo), došlo zároveň ke změně v oblasti zpracovávaných údajů dotýkající se dluhů a výdajů klienta, což jsou pro posouzení

žádosti ze strany finančních poskytovatelů nepochybně jedny ze zásadních činitelů. V případě absence mechanismu zajišťující aktualizaci údajů tak sama nabídka zprostředkování úvěru může být již v okamžiku doručení neaktuální a bezvýznamná. V této souvislosti je třeba odmítnout i tvrzení vyjádřené v rozkladu, že účastník řízení při každé opětovné nabídce klienta kontaktuje za účelem aktualizace osobních údajů, přičemž tak měl činit i vždy v minulosti, neboť se odvolacímu orgánu jeví jako účelové. Žádné takové tvrzení nebylo dosud proklamováno, v průběhu kontroly sp. zn. UOOU-06436/16 nebylo nijak prokázáno a nelze vyvodit ani z vyjádření stěžovatelů, kterým byla neoprávněně zaslána nevyžádaná obchodní sdělení obsahující nabídku zprostředkování půjčky, jež byla řešena v předmětné kontrole. Obdobné pak vyplývá i z opakovaných vyjádření účastníka řízení, např. v přípisu ze dne 11. prosince 2018, kde uvedl: "Co se týče zákonného požadavku přesnosti, správce doplňuje, že pracuje na přijetí opatření, díky kterému by byla přesnost a úplnost zpracovávaných údajů pravidelně ověřována. O tom kontrolní orgán vyrozumí."

Na základě všeho výše uvedeného odvolací orgán uzavírá, že ačkoliv účastník řízení v příloze rozkladu doložil, že přijal technické řešení zabezpečující přesnost zpracování, což bylo považováno za zásadní hledisko při posuzování naplnění smyslu uloženého opatření k nápravě dle I. výroku příkazu k nápravě, nepřijal je ve lhůtě k tomu správním orgánem prvního stupně určené a opakovaně prodlužované. Zároveň v plném rozsahu nesplnil výrok IV. příkazu k nápravě, neboť zlikvidoval pouze část osobních údajů označených správním orgánem prvního stupně. Přestože byly účastníku řízení vytvořeny veškeré podmínky pro přijetí nápravných opatření, včetně doplňující komunikace s právním zástupcem účastníka řízení, účastník řízení nedostál svým povinnostem v plném rozsahu ve lhůtě k tomu určené, přičemž stanovenou lhůtu odvolací orgán shledává více než přiměřenou. Uložená pokuta se pohybuje v zákonném rozmezí a je řádně odůvodněna, přičemž jistá snaha o nápravu byla zohledněna v rámci výše sankce jako polehčující okolnost.

S ohledem na výše uvedené odvolací orgán odmítl argumentaci obviněné. Zároveň ani neshledal žádný důvod způsobující nezákonnost či nesprávnost rozhodnutí a neshledal ani žádná pochybení v postupu správního orgánu prvního stupně.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 27. května 2019

otisk úředního razítka

JUDr. Ivana Janů, v. r. předsedkyně

Za správnost vyhotovení: